

УДК 01080001315

Шибунько В.В., здобувач, асист. ©*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького***ВПЛИВ ПРИКОРДОННОГО РОЗМІЩЕННЯ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ М'ЯСА**

Близькість державного кордону дає можливість споживати відносно дешеву імпортовану м'ясну продукцію, а цей факт зменшує мотивацію у власному розвитку тваринництва.

Ключові слова: прикордонне розміщення, імпорт м'яса, нелегальний завіз м'яса, споживання.

Постановка проблеми. Населення країни обмежено в доступі до якісної, недорогої м'ясної продукції. Як наслідок наповнення споживчого кошика в частині м'ясних виробів відбувається за рахунок нелегальної продукції, якість та походження якої проконтролювати практично не можливо. Натомість, необхідної кількості м'ясної продукції вітчизняних виробників не достатньо щоб заповнити ринок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки спостерігається тенденція до збільшення обсягів імпорту м'яса, та різке зменшення обсягів експорту. Одночасно з цим в прикордонних регіонах, зокрема Львівській області, має місце несанкціонований завіз м'яса та м'ясної продукції. Збільшення показника нелегального завозу протягом останніх років зумовлено ввезенням на територію України м'ясної продукції за порівняно низькими цінами. Це створює велику конкуренцію українським виробникам. Тим паче, що ціна на імпортовану продукцію дешевша, ніж на вітчизняну.

Дослідження сучасних економіко-організаційних проблем ринку м'яса, варіанти їх вирішення представлені в наукових працях А.В.Гримака, О.В.Мазуренка, Д.П.Глуценка, Л.В.Мінька, та інших. Досі залишаються не достатньо вивченими питання впливу експортно-імпортних операцій, несанкціонованого імпорту на цінову ситуацію на ринку.

Постановка завдання: аналіз впливу прикордонного розміщення Львівської області на формування регіонального ринку м'яса

Виклад основного матеріалу: В умовах системної економічної кризи через різке падіння доходів населення понад 80% населення України споживає м'яса менше фізіологічної норми. Україна здатна забезпечити ринок власними продуктами, проте конкуренцію дедалі більше виграють імпортні. Полиці ринків заповняють товари з Польщі, Угорщини та Бразилії, натомість вітчизняного виробника на полицях базарів можна буде зустріти рідше. Причини такої ситуації є високі ціни та малі зарплати, які змушують українців рушати по харчі за кордон. [2, с.37]

Зараз споживання м'яса в Україні становить 300 тис. т на рік, власне виробництво - 150 тис. т. [1]. Дефіцит покривається за рахунок імпорту, у тому числі нелегального. Власного м'яса не вистачає, нам потрібно його ввозити. А якщо його ввозити правильно - зі сплатою ПДВ і мит, то ціна повинна перевищувати нинішню оптову ціну. Якщо це не контрабанда в чистому вигляді, то вже точно "сірий" імпорт". Контрабанда м'яса до України почалася досить недавно, коли національний ринок відчув його дефіцит. Тобто саме тоді, коли почалося масове вирізання вітчизняного стада через подорожчання кормів і встановлення принизливо низьких закупівельних цін на м'ясо. Відповідно, тоді як попит на м'ясо стрімко зростає от за таких умов контрабандисти почуваються незамінними. Ситуація з контрабандою м'яса майже не спотворює внутрішній ринок, оскільки нелегально ввезена продукція продається за тією ж ціною, що й легальна [3, с.147-149].

Прикордонне розміщення Львівської області сприяє нелегальному завезення м'яса, в основному, через доставку м'яса свиней, сала, шкіри та туш свиней із сусідніх з Україною держав, як правило з прикордонної Польщі. Слід зазначити, що м'ясо, яке ввозиться в Україну нелегальним шляхом з Польщі не є якісним продуктом, в основному це свинина четвертої категорії. Без перевірки якості напівлегально перероблена продукція м'ясопереробних підприємств, приватних цехів Польщі потрапляє на ринки, або на дрібні та невеликі переробні цеха-підприємства Львівської області. Тим самим це призводить до зниження цін на ринку м'яса і зумовлює економічні й соціальні збитки для львівських товаровиробників.

Прикордонні області, а саме Львівська область, практично споживає ввезене м'ясо та м'ясопродукти польського виробництва. Однак не тільки українці, котрі мешкають поблизу західного кордону, змушені харчуватися імпортними продуктами. Нині на ринках країни вдосталь і легально імпортованих м'ясо-молочних продуктів та овочів. Так, в серпні 2011 року у Львівській області було затримано 140 тонн курячих стегенець та 46 тонн ковбасних виробів невідомого походження, які без будь-яких супровідних документів перетнули митний кордон у пункті пропуску "Рава-Руська".

В Львівському регіоні м'ясна контрабанда стала однією з форм заробітку жителів. Є «човники», які підтримують себе й свою сім'ю лише цим. У контрабандистів розроблено схеми маршрутів, якими вони користуються цілком відкрито. Переобладнаний пасажирський «бусик» встигає за день переїхати до Польщі, завантажитися й повернутися додому з м'ясом. На польському боці прикордоння м'ясні туші перевантажують з рефрижераторів у пасажирські «бусики», при цьому з туш про всяк випадок зрізають клейма з країною походження. Вигідність закордонних «шопінг-турів» підтверджують жителі прикордонних територій Західної України. Максимальні прибутки можна отримати на перевезенні м'яса та м'ясних виробів. Найбільше намагаються завезти невеликими партіями (до 300 кг) м'ясо, переважно з Польщі. Для зручностей дрібних контрабандистів все м'ясо розфасовують в півкілограмові і кілограмові пакунки. Є умільці, які на собі примудряються

перевозити 15-20 кілограм. Звісно, ціна на продукт грає визначальну роль, тому підприємці заради придбання таких товарів долають значні відстані. Низькі ціни на імпортовані частини яловичини, свинини та м'яса птиці, а тим більше на несанкціоновані влаштовує переробні підприємства, адже це складає 1/3 обсягів реалізованого м'яса (в забійній масі). «Ліве» м'ясо вдвічі дешевше, ніж на базарі, і його залюбки купують ковбасні цехи, щоби перекрутити на фарш. А щоби заглушити сморід гнилизни від простроченої сировини, цей фарш щедро посипають запашними прянощами. Якщо ж дешеве сепароване м'ясо в таких обсягах буде надходити на вітчизняні ринки й далі, а для кінцевої продукції не існуватиме чітких стандартів за якістю, то високоякісна, а відповідно більш дорожча м'ясна продукція вітчизняних товаровиробників виявиться не затребуваною.

Втім, якість продукту також вабить покупців. Тим паче, що завжди хочеться спробувати чогось, так би мовити, ексклюзивного — тому за рахунок закупівель у Польщі, Чехії підприємці та малі підприємства досить легко долають конкуренцію. І варто відзначити, що такий імпорт був економічно виправданим ще навіть пару років тому, а з тотальним подорожанням продуктів у нашій країні стане ще більш актуальним.

Контрабандне м'ясо не перевіряють санітарні лікарі, отже, воно може нести серйозну небезпеку для здоров'я та життя українських споживачів. Ще одна небезпека імпортного м'яса – тварин переважно відгодовують за допомогою преміксів. Це харчові добавки, які сприяють затриманню в тілі тварини рідини. Тому, єдина надія на те, що з часом наш споживач все ж таки оцінить якість нашого натурального м'яса і відійде від «ексклюзивного-імпортного» дешевого м'яса. А поки що, прогнози експертів аграрного ринку на цей рік невтішні: кількість великої рогатої худоби у 2013 році порівняно з минулим роком на Львівщині зменшилась на 5,7%, – звітують у головному управлінні статистики у Львівській області. Найімовірніше, нестачу будуть заповнювати імпортним товаром. А за січень-лютий цього року на Львівщину завезли удвічі більше м'яса з-за кордону, ніж за аналогічний період минулого року. Тож вітчизняний виробник на полицях ринків стає майже рідкістю.

Контрабанда м'яса, ввезення його на умовах давальницької сировини для переробки, без сплати мита і податку на додану вартість, не можна вважати нормальним явищем. Від контрабандних операцій страждають вітчизняні виробники свинини, населення, яке споживає неякісні імпортного походження м'ясні продукти, а також Державний бюджет.

Висновки: Прикордонне положення Львівської області сприяє закупівлі імпортної сировини, яка вдвічі дешевша, що негативно позначається на вітчизняних відгодівельниках. Нелегальне завезення свинини, організація переробних, ковбасних цехів і мережі збуту продукції. Крім того, м'ясна контрабанда – це також зашморг на шиї українських фермерів, які тепер не є всевладними господарями на ринку своєї країни.

Література

1. Сільське господарство України у 2011 році: Статистичний збірник Державної служби статистики України, –Київ - 2012.- с 376.
2. Шибунько В.В., Васильчак С.В., Жидяк О.Р. Обґрунтування перспективних параметрів розвитку регіонального ринку м'яса // Вісник лісотехнічного університету. - 2010р.,- С.37-43
3. Саєнко О.О. Особливості організаційно-економічного механізму функціонування ринку м'яса / О.О.Саєнко // "Проблеми праці та соціальних технологій у промисловому регіоні: теорія та практика": зб. матер. міжн. наук.-практ. конф., 5-6 грудня 2008р.- Луганськ: ЛПІСТ, 2008.-с.147-156.

Summary Shibunko VV

EFFECT OF BOUNDARY PLACEMENT LVIV REGION FORMING REGIONAL MEAT MARKET

The proximity of the state border enables consume relatively cheap imported meat products, and this fact reduces the motivation to own livestock development.

Key words: *border placement, importing meat illegally imported meat consumption.*

Рецензент – д.е.н., професор Музика П.М.